

Cuprins

Abrevieri.....	7
Prefață	9
Cuvânt introductiv	11
TITLUL I	
ACȚIUNILE ÎN PROCESUL PENAL.....	13
Capitolul I	
Noțiunea de acțiune în procesul penal.....	13
Secțiunea 1. Acțiunea în justiție.....	13
Secțiunea a 2-a. Acțiunea în procesul penal.....	14
Capitolul II	
Acțiune penală și acțiune civilă.....	16
Secțiunea 1. Noțiunea de acțiune penală și trăsăturile sale	16
Secțiunea a 2-a. Noțiunea de acțiune civilă în procesul penal și particularități.....	17
2.1. Observații prealabile	17
2.2. Definiție	18
2.3. Trăsături.....	19
Secțiunea a 3-a. Diferențele dintre acțiunea penală și acțiunea civilă.....	22
Capitolul III	
Raportul dintre acțiunea penală și acțiunea civilă.....	25
TITLUL II	
DREPTUL DE OPȚIUNE ȘI PRINCIPIUL <i>ELECTA UNA VIA NON DATUR</i>	
<i>RECURSUS AD ALTERAM</i>.....	28
Capitolul I	
Observații prealabile.....	28
Secțiunea 1. Dreptul de opțiune asupra jurisdicției în vederea recuperării prejudiciului	28
Secțiunea a 2-a. Principiul <i>electa una via non datur recursus ad alteram</i>	29
Capitolul II	
Dreptul de opțiune în reglementarea anterioară.....	31
Secțiunea 1. Observații prealabile	31
Secțiunea a 2-a. Regula <i>electa una via</i> și exercitarea acțiunii în pretenții la instanța civilă	32
Secțiunea a 3-a. Regula <i>electa una via</i> și exercitarea acțiunii în pretenții la instanța penală	33
Capitolul III	
Dreptul de opțiune în actuala reglementare.....	35

Secțiunea 1. Cazurile de soluționare a acțiunii civile la instanța civilă	35
Secțiunea a 2-a. Regula <i>electa una via</i> și concluzii cu privire la exercitarea acțiunii în pretenții la instanța civilă	39
Secțiunea a 3-a. Regula <i>electa una via</i> și exercitarea acțiunii în pretenții la instanța penală	41
Secțiunea a 4-a. Observații finale cu privire la prevederile în vigoare	42
4.1. Limitarea dreptului de opțiune	42
4.2. Necesitatea completării legii în vederea protejării victimelor unor fapte penale	43
 TITLUL III	
RAPORTUL DINTRE ACȚIUNEA PENALĂ ȘI ACȚIUNEA CIVILĂ PRIN PRISMA MOMENTULUI EXERCITĂRII LOR ȘI A AUTORITĂȚII DE LUCRU JUDECAT	
	46
 Capitolul I	
Observații prealabile	46
 Capitolul II	
Acțiunea penală se rezolvă separat și înaintea acțiunii civile	47
 Capitolul III	
Acțiunea civilă se rezolvă separat și înaintea acțiunii penale	50
 Capitolul IV	
Acțiunea penală și acțiunea civilă sunt exercitate concomitent	52
Secțiunea 1. Acțiunea penală și acțiunea civilă sunt exercitate concomitent în procesul penal	52
Secțiunea a 2-a. Acțiunea penală este exercitată la instanța penală, în timp ce acțiunea civilă concomitentă temporal este exercitată la instanța civilă	53
 TITLUL IV	
CONDIȚIILE EXERCITĂRII ACȚIUNII CIVILE ÎN PROCESUL PENAL	
	56
 Capitolul I	
Să existe o faptă ilicită care să facă obiectul acțiunii penale	56
Secțiunea 1. Condiția existenței unei fapte ilicite pentru angajarea răspunderii civile delictuale	56
Secțiunea a 2-a. Condiția faptei ilicite în cazul exercitării acțiunii civile în procesul penal	57
2.1. Existența faptei ilicite care face obiectul acțiunii penale	57
2.2. Admisibilitatea acțiunii civile în procesul penal	57
2.2.1. Observație prealabilă	57
2.2.2. Infraacțiunile prin care se aduce atingere libertății și integrității sexuale	57
2.2.3. Infraacțiunile de rezultat cu efecte complexe prin care se aduce atingere vieții ori integrității corporale	58
2.2.4. Infraacțiunile de pericol	59
 Capitolul II	
Fapta ilicită care face obiectul acțiunii penale să fi produs un prejudiciu	64
Secțiunea 1. Observație prealabilă	64

Secțiunea a 2-a. Noțiunea de prejudiciu.....	64
2.1. Definiție	64
2.2. Necesitatea existenței unui prejudiciu	64
2.3. Reglementare procesual penală	65
2.4. Terminologie.....	65
Secțiunea a 3-a. Clasificarea clasică a prejudiciilor: prejudiciul material și moral.....	66
3.1. Observații prealabile	66
3.2. Prejudiciul material sau obiectiv.....	67
3.2.1. Definiție	67
3.2.2. Categoriile de prejudicii materiale.....	67
3.2.3. Indemnizarea și cuantificarea prejudiciilor materiale.....	68
3.2.4. Evitarea sau limitarea prejudiciului, între drept și obligație.....	73
3.2.5. Momentul la care se raportează stabilirea prejudiciului și necesitatea dovedirii acestuia.....	75
3.2.6. Importanța evaluării prejudiciului material.....	76
3.3. Prejudiciul moral sau subiectiv.....	78
3.3.1. Definiție	78
3.3.2. Evoluția conceptului privind indemnizarea prejudiciilor morale.....	79
3.3.3. Mijloace alternative de reparare a prejudiciului moral	81
3.3.4. Natura indemnizării prejudiciului moral. Justețea indemnizării pecuniare	82
3.3.5. Daunele morale în cazul persoanelor juridice	83
3.3.6. Evaluarea prejudiciului moral și importanța evaluării acestuia.....	85
3.3.7. Jurisprudența internă în materia indemnizării pecuniare a prejudiciului moral.....	86
3.3.7.1. Cazuistică în materie penală	86
3.3.7.2. Jurisprudență în cauzele civile ce izvorăsc din fapte penale.....	97
3.3.8. Netemeinicia criticilor referitoare la creșterea valorii de indemnizare pecuniară a prejudiciului moral	100
3.3.9. Categoriile de prejudicii morale.....	103
3.4. Accesoriile prejudiciilor materiale și morale	117
3.4.1. Chestiune prealabilă	117
3.4.2. Dobânda legală și momentul de început al curgerii sale	117
3.4.3. Divergențe în materia dobânzii legale.....	123
3.4.4. Penalitățile	127
3.4.5. Actualizarea debitului.....	132
3.4.6. Cumulul dintre accesoriile debitului principal	132
3.5. Interacțiunea dintre prejudiciul moral și cel material. Clasificări moderne ale prejudiciilor.....	134
3.5.1. Interacțiunea dintre prejudiciul moral și cel material	134
3.5.2. Clasificări moderne ale prejudiciilor	135
3.5.2.1. Observație prealabilă	135
3.5.2.2. Prejudiciile corporale.....	135
3.5.2.3. Prejudiciile prin rigoșeu.....	137
3.5.2.4. Prejudiciile rezultate din pierderea unei șanse.....	137
3.5.2.5. Prejudiciile morale evolutive.....	142
3.5.2.6. Alte clasificări ale prejudiciilor	142

Secțiunea a 4-a. Caracterele prejudiciului	143
4.1. Observație prealabilă.....	143
4.2. Prejudiciul cauzat să fie cert.....	143
4.3. Prejudiciul cauzat să fie direct.....	147
4.4. Prejudiciul cauzat să fie personal.....	148
4.5. Prejudiciul să rezulte din încălcarea sau atingerea unor drepturi sau interese legitime	151
Secțiunea a 5-a. Sarcina probei prejudiciului.....	153
Capitolul III	
Prejudiciul să nu fi fost reparat	154
Capitolul IV	
Raportul de cauzalitate între infracțiune și prejudiciu.....	158
Secțiunea 1. Observații având caracter general.....	158
Secțiunea a 2-a. Legătura de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu în cazul autorului.....	161
Secțiunea a 3-a. Legătura de cauzalitate pentru alți participanți la săvârșirea unei infracțiuni și situația tăinuitorilor și favorizatorilor	164
Capitolul V	
Vinovăția	165
Secțiunea 1. Vinovăția, condiție a angajării răspunderii civile delictuale?	165
Secțiunea a 2-a. Vinovăția în caz de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal.....	167
Secțiunea a 3-a. Culpa comună, pluralitatea de cauze și provocarea	168
Capitolul VI	
Condiția ca prin soluționarea acțiunii civile în procesul penal să nu se depășească durata rezonabilă a procesului, precum și cea privind existența unei constituiri de parte civilă	173
TITLUL V	
CONSTITUIREA DE PARTE CIVILĂ ÎN PROCESUL PENAL ȘI EXERCITAREA DIN OFICIU A ACȚIUNII CIVILE	174
Capitolul I	
Categoriile de acțiuni care se pot exercita în procesul penal.....	174
Capitolul II	
Constituirea de parte civilă – condiție pentru exercitarea acțiunii civile în procesul penal.....	175
Capitolul III	
Constituirea de parte civilă – temei, drept de opțiune și definiție	176
Secțiunea 1. Temei și drept de opțiune.....	176
Secțiunea a 2-a. Definiție.....	179
Secțiunea a 3-a. Avantajele constituirii de parte civilă în procesul penal.....	180

3.1. Observație prealabilă	180
3.2. Rapiditatea obținerii despăgubirilor	180
3.3. Administrarea probelor prin mijloace energice specifice procesului penal.....	182
3.4. Avantajul economic.....	182
3.5. Avantaje pentru activitatea de justiție.....	183
3.6. Avantajul satisfacției victimei și a optimei soluționări a acțiunii penale	184
3.7. Avantajele și dezavantajele constituirii de parte civilă în procesul penal în Franța.....	185
Secțiunea a 4-a. Momentul constituirii de parte civilă în procesul penal	185
4.1. Chestiuni prealabile	185
4.2. Momentul inițial (<i>a quo</i>) al constituirii de parte civilă în procesul penal.....	185
4.2.1. Momentul inițial al constituirii de parte civilă în reglementarea anterioară	185
4.2.2. Momentul inițial al constituirii de parte civilă în reglementarea actuală.....	187
4.2.3. Momentul inițial al constituirii de parte civilă în Franța.....	188
4.3. Momentul final (<i>ad quem</i>) al constituirii de parte civilă în procesul penal	188
4.3.1. Momentul final al constituirii de parte civilă în vechiul Cod de procedură penală	188
4.3.2. Dispozițiile din actualul Cod de procedură penală	189
4.3.3. Raționamentul momentului final. Garanțiile constituirii de parte civilă în termen	193
4.3.4. Excepție de la momentul final al constituirii de parte civilă.....	194
Secțiunea a 5-a. Modalitățile de constituire ca parte civilă în procesul penal	194
5.1. Observații prealabile	194
5.2. Forma constituirii de parte civilă și organul judiciar îndrituit a o primi	195
5.3. Modalitățile de constituire de parte civilă în procesul penal francez.....	196
Secțiunea a 6-a. Depășirea momentului final al constituirii de parte civilă.....	198
6.1. Reglementarea anterioară	198
6.2. Dispozițiile din actuala reglementare	199
Secțiunea a 7-a. Precizarea naturii și a cuantumului despăgubirilor	201
7.1. Discuții sub imperiul vechiului Cod de procedură penală.....	201
7.1.1. Soluții divergente ale doctrinei și practicii judiciare	201
7.1.2. Necesitatea precizării naturii și cuantumului pretențiilor în termenul <i>in limine litis</i> prevăzut pentru constituirea de parte civilă	201
7.2. Dispozițiile din reglementarea în vigoare	206
Secțiunea a 8-a. Modificarea pretențiilor	207
8.1. Modificarea pretențiilor în lumina vechiului Cod de procedură penală.....	207
8.1.1. Soluții divergente ale doctrinei și practicii judiciare	207
8.1.2. Regulă și excepții în legătură cu modificarea pretențiilor	209
8.1.2.1. Diminuarea pretențiilor	209
8.1.2.2. Majorarea pretențiilor	210
8.1.2.3. Extinderea acțiunii penale și a procesului penal	213
8.2. Modificarea pretențiilor în lumina actualului Cod de procedură penală.....	214
8.2.1. Diminuarea pretențiilor civile.....	215
8.2.2. Majorarea pretențiilor civile	216

Capitolul IV

Renunțarea la constituirea de parte civilă în procesul penal	219
Secțiunea 1. Renunțarea în viziunea vechiului Cod de procedură penală	219

1.1. Chestiune prealabilă.....	219
1.2. Momentul până la care se poate renunța.....	219
1.3. Condițiile unei renunțări valabile	219
1.4. Soluții ale doctrinei și practicii judiciare	220
1.5. Renunțarea în parte la pretenții	222
Secțiunea a 2-a. Renunțarea în viziunea Codului de procedură penală în vigoare	223
2.1. Renunțarea în tot la pretențiile civile.....	223
2.2. Renunțarea în parte la pretențiile civile.....	223
2.3. Momentul până la care se poate renunța la pretenții, formă și consecințe.....	223
2.4. Renunțarea la pretenții de către reprezentanții persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă.....	224
 Capitolul V	
Alte aspecte legate de constituirea de parte civilă.....	225
Secțiunea 1. Precizarea motivelor și a probelor	225
Secțiunea a 2-a. Îndreptarea erorilor materiale	226
Secțiunea a 3-a. Înlocuirea solicitării de reparare a prejudiciului material în natură cu cea privind acordarea unei despăgubiri bănești	227
 Capitolul VI	
Exercitarea din oficiu a acțiunii civile	228
Secțiunea 1. Regula	228
Secțiunea a 2-a. Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă	228
2.1. Raportări la reglementarea din vechiul Cod de procedură penală	228
2.1.1. Emanciparea minorilor.....	228
2.1.2. Rolul activ al organelor judiciare în stabilirea întinderii și dovedirii prejudiciului.....	229
2.1.3. Posibilitatea coexistenței exercitării din oficiu a acțiunii civile cu constituirea de parte civilă la cerere prin reprezentanții legali	229
2.1.4. Impactul art. 15 alin. (2) C. pr. pen. vechi asupra exercitării din oficiu a acțiunii civile.....	231
2.2. Situația persoanelor ocrotite de lege în actuala reglementare	233
2.2.1. Restrângeri cu privire la exercitarea acțiunii civile din oficiu	233
2.2.2. Probleme privind persoanele ocrotite de art. 19 alin. (3) C. pr. pen. în vigoare.....	234
2.3. Cazurile de la art. 348 C. pr. pen. vechi, respectiv art. 25 alin. (2) și (3) C. pr. pen. actual.....	236
 Capitolul VII	
Concluzie cu privire la constituirea de parte civilă	238
 TITLUL VI	
SOLUȚIONAREA ACȚIUNII CIVILE ÎN PROCESUL PENAL – COMPATIBILITATEA PROCEDURII CU PRINCIPIUL DURATEI REZONABILE A PROCESULUI PENAL.....	
	239
 Capitolul I	
Introducere.....	239

Capitolul II

Principiul duratei rezonabile în viziunea reglementărilor internaționale	240
Secțiunea 1. Observație prealabilă	240
Secțiunea a 2-a. Principiul duratei rezonabile în Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.....	240
2.1. Reglementare, raționament și dezvoltare a principiului.....	240
2.2. Natura juridică a prevederilor din Convenția Europeană.....	241
2.3. Criterii de apreciere a termenului rezonabil	242
2.4. Durata rezonabilă a procesului și principiul celerității, rapidității și operativității	245

Capitolul III

Remedii pentru depășirea duratei rezonabile a procedurilor	248
Secțiunea 1. Observații prealabile	248
Secțiunea a 2-a. Remedii în diferite state ale Europei	249
2.1. Observație prealabilă	249
2.2. Remedii în diferite state europene	249
2.3. Concluzii cu privire la remediile oferite în statele europene	252
Secțiunea a 3-a. Remedii în sistemul de drept român	253
Secțiunea a 4-a. Unele reglementări interne ale duratei rezonabile și eventualele implicații asupra procedurii penale.....	255
4.1. Constituția României, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților	255
4.2. Reglementări în Codul de procedură civilă actual.....	256
4.2.1. Observație prealabilă	256
4.2.1.1. Comparație între vechea și actuala reglementare procesual civilă	256
4.2.1.2. Inechitatea rezultată din aplicarea în timp a legii de procedură civilă	257
4.2.2. Dispozițiile art. 6 alin. (1) și (2) C. pr. civ.	257
4.2.3. Dispozițiile art. 522-526 C. pr. civ.	258
4.2.3.1. Observații prealabile	258
4.2.3.2. Aspecte privind procedura specială instituită de art. 522 și urm. C. pr. civ.	258
4.2.3.3. Neajunsurile remediei oferite de art. 522-526 C. pr. civ.	262
4.2.3.4. Compatibilitatea dispozițiilor din Codul de procedură civilă în vigoare cu cele din vechea și actuala reglementare procesual penală.....	263
4.2.4. Includerea fazei de executare în durata rezonabilă a procedurilor	265
4.3. Durata rezonabilă în procesul penal.....	265
4.3.1. Necesitatea reglementării scopului și regulilor de bază ale procesului penal.....	265
4.3.2. Observații prealabile cu privire la implementarea principiului duratei rezonabile în procedura penală.....	266
4.3.3. Durata rezonabilă și principiul celerității, rapidității și operativității	268
4.3.4. Momentul <i>dies a quo</i> și <i>dies ad quem</i> al calculării termenului rezonabil în procedura penală.....	269
4.3.5. Includerea în momentul <i>dies ad quem</i> a punerii în executare a hotărârilor penale	270

4.3.6. Momentul de sfârșit și de început al calculului termenului rezonabil pentru acțiunea civilă în procesul penal	271
4.4. Remediul oferit de art. 488 ¹ -art. 488 ⁶ C. pr. pen. actual.....	271
4.4.1. Observații generale.....	271
4.4.2. Insuficiența remediului.....	272
Secțiunea a 5-a. Principiul duratei rezonabile și disjungerea acțiunii civile.....	276
5.1. Disjungerea acțiunii civile în vechea și actuala reglementare procesual penală	276
5.1.1. Disjungerea în anterioara reglementare procesual penală	276
5.1.2. Disjungerea în actuala reglementare procesual penală	279
5.1.2.1. Prelungirea în actuala reglementare a dispozițiilor art. 347 C. pr. pen. vechi.....	279
5.1.2.1.1. Reglementare.....	279
5.1.2.1.2. Asemănări și deosebiri între cele două reglementări.....	279
5.1.2.2. Continuarea tendinței de îndepărtare a legiuitorului de sistemul mixt.....	281
5.1.2.2.1. Disjungerea acțiunii civile la instanța civilă în viziunea inițială a Codului de procedură penală.....	281
5.1.2.2.2. Dezavantaje și avantaje ale disjungerii acțiunii civile	282
5.1.2.2.3. Revenirea la jurisdicția penală pentru cazul disjungerii acțiunii civile.....	283
5.1.2.2.4. Probațiunea în fața instanței civile în proiectul Codului de procedură penală	283
5.1.3. Concluzie cu privire la chestiunea sistemului mixt.....	285
Secțiunea a 6-a. Judecata în procedura simplificată și impactul ei asupra acțiunii civile	286
6.1. Dispozițiile art. 320 ¹ C. pr. pen. vechi.....	286
6.2. Dispozițiile art. 374 C. pr. pen. în vigoare.....	287
6.3. Acțiunea civilă în cazul judecării cauzei în procedura simplificată.....	287
6.3.1. Observații prealabile.....	287
6.3.2. Asemănări și diferențe între reglementarea anterioară și actuala reglementare	287
Secțiunea a 7-a. Constituirea de parte civilă și durata rezonabilă în actuala reglementare	291
7.1. Observație prealabilă.....	291
7.2. Compatibilitatea art. 20 alin. (1), (2) și (4) C. pr. pen. actual cu principiul duratei rezonabile.....	291
7.3. Dispozițiile art. 20 alin. (2) C. pr. pen. actual și principiul duratei rezonabile.....	293
7.4. Dispozițiile art. 20 alin. (7) C. pr. pen.	293
7.5. Tranzacționarea, medierea și recunoașterea pretențiilor civile	294
7.5.1. Observații prealabile.....	294
7.5.2. Termenul pentru uzarea de aceste posibilități în procesul penal	295
7.5.3. Observații referitoare la recunoașterea pretențiilor civile.....	295
7.5.3.1. Recunoașterea pretențiilor în lumina duratei rezonabile.....	295
7.5.3.2. Valabilitatea recunoașterii pretențiilor.....	296
Secțiunea a 8-a. Exercițarea acțiunii civile de către sau față de succesorii părților, în lumina duratei rezonabile	298
8.1. Decesul inculpatului.....	298

8.2. Decesul, reorganizarea, desființarea sau dizolvarea părții civile sau, după caz, a părții responsabile civilmente.....	299
8.2.1. Observații prealabile	299
8.2.2. Termenul de 2 luni prevăzut de dispozițiile art. 24 alin. (1) și (2)	
C. pr. pen. în vigoare.....	299
8.2.2.1. Natura termenului, scopul său și consecințele nerespectării acestuia	299
8.2.2.2. Momentul de la care curge termenul	300
8.2.2.3. Disjungerea acțiunii civile în situațiile de la art. 24 C. pr. pen.	301
Secțiunea a 9-a. Desemnarea unui reprezentant comun al părților civile.....	302
9.1. Observație prealabilă	302
9.2. Desemnarea unui reprezentant comun, între drept și obligație. Scop	302
9.3. Sancțiunea neexercitării dreptului. Competență pentru desemnarea din oficiu a unui reprezentant comun	303
Secțiunea a 10-a. Dispoziții referitoare la citare și la prezența în fața organelor judiciare.....	304
Secțiunea a 11-a. Suspendarea judecării în fața instanței civile.....	305
11.1. Reglementarea anterioară.....	305
11.2. Reglementarea procesual penală în prezent în vigoare.....	306
Secțiunea a 12-a. Acțiunea civilă din oficiu și durata rezonabilă a procedurilor judiciare.....	307
12.1. Reglementarea anterioară.....	307
12.2. Reconsiderarea în actuala reglementare procesual penală a situației persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă.....	308
Secțiunea a 13-a. Extinderea acțiunii penale și a procesului penal. Restituirea cauzei la procuror	309
13.1. Extinderea acțiunii penale și a procesului penal din anterioara reglementare	309
13.2. Extinderea acțiunii penale și a procesului penal în actuala reglementare	310
13.3. Restituirea cauzei la procuror	310
13.3.1. Restituirea cauzei la procuror în reglementarea anterioară și efectul acesteia	310
13.3.2. Restituirea cauzei la procuror în actuala reglementare.....	310
Secțiunea a 14-a. Regândirea art. 20 alin. (3) C. pr. pen. vechi raportat la art. 27 alin. (6) C. pr. pen. în vigoare	311
14.1. Inconvenientul art. 20 alin. (3) C. pr. pen. vechi raportat la durata rezonabilă.....	311
14.2. Remediul oferit de art. 27 alin. (6) C. pr. pen. actual	312
Secțiunea a 15-a. Cuvânt de încheiere	313
15.1. Durata rezonabilă a procedurilor, între evoluție și perfecționare	313
15.2. Neajunsul major al abordării referitoare la acțiunea civilă în procesul penal.....	313

TITLUL VII

ELEMENTELE ACȚIUNII CIVILE	316

Capitolul I

Observații prealabile.....	316

Capitolul II

Temeiul acțiunii civile.....	317

Capitolul III

Obiectul acțiunii civile	318
Secțiunea 1. Considerații generale.....	318
Secțiunea a 2-a. Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile.....	319

Capitolul IV

Principiile reparării prejudiciului.....	320
Secțiunea 1. Repararea integrală a prejudiciului	320
1.1. Reglementarea acestui principiu în plan intern	320
1.1.1. Dispoziții material civile.....	320
1.1.2. Dispoziții procesual penale.....	320
1.2. Reglementarea acestui principiu pe plan internațional.....	320
1.3. Noțiunea de reparare integrală a prejudiciului	321
Secțiunea a 2-a. Repararea în natură a prejudiciului. Despăgubirea pecuniară.....	325
2.1. Noțiune și reglementare.....	325
2.1.1. Repararea în natură a prejudiciului în materie civilă	325
2.1.2. Repararea în natură în materie penală.....	328
2.1.2.1. Situație premisă	328
2.1.2.2. Conflictul dintre legi existente concomitent în timp	328
2.1.2.3. Principiul reparației în natură și reglementarea în prezent în vigoare.....	330
2.2. Modalități de reparare în natură a prejudiciului.....	332
2.2.1. Prevederi în vechiul Cod de procedură penală	332
2.2.2. Actuala reglementare procesual penală.....	335
2.3. Excepția de la regula reparării în natură a prejudiciului: despăgubirea pecuniară	338
2.4. Criterii de evaluare a indemnizației pecuniare.....	340
2.4.1. Despăgubirea bănească a prejudiciului material	340
2.4.2. Criterii pentru indemnizarea pecuniară a prejudiciului moral	341
2.4.2.1. Observații prelabile.....	341
2.4.2.2. Enumerarea unor criterii orientative.....	342
2.4.2.2.1. Criterii subiective și obiective	342
2.4.2.2.2. Criteriul echității	344
2.4.2.2.2.1. Apelul la criteriul echității	344
2.4.2.2.2.2. Relativitatea aprecierii cu privire la excesivitatea indemnizației pecuniare a prejudiciului moral.....	346
2.4.3. Ordinea pentru stabilirea indemnizației prejudiciului moral. Culpă comună.....	348
Secțiunea a 3-a. Opțiunea între formele răspunderii civile: delictuală și contractuală, în vederea obținerii reparației prejudiciului.....	348
Secțiunea a 4-a. Instituirea unor sisteme menite să asigure repararea prejudiciului.....	353
4.1. Sistemul compensării financiare de către stat a victimelor unei infracțiuni	353
4.1.1. Observații prelabile.....	353
4.1.2. Domeniu de aplicare	354

4.1.3. Condiții pentru acordarea compensației financiare.....	354
4.1.3.1. Condiții pozitive.....	355
4.1.3.2. Condiții negative.....	356
4.1.4. Procedura de acordare a compensării financiare.....	356
4.2. Repararea prejudiciului de către Fondul de Protecție a Victimelor Străzii	357
4.2.1. Constituire și atribuții.....	357
4.2.2. Procedura de acordare a despăgubirilor	359
4.2.3. Limite pentru acordarea despăgubirilor de către Fond	360

Capitolul V

Aptitudinea funcțională.....	361

Capitolul VI

Subiecții acțiunii civile	362
Secțiunea 1. Observație prealabilă	362
Secțiunea a 2-a. Subiecții activi ai acțiunii civile	362
2.1. Introducere	362
2.2. Persoanele care pot avea calitatea de parte civilă în procesul penal român, în lumina doctrinei și jurisprudenței	364
2.2.1. Condiții privind capacitatea și interesul de a acționa.....	364
2.2.2. Victimele directe sau victimele imediate.....	367
2.2.3. Victimele indirecte sau victimele „prin ricoșeu”	371
2.2.4. Organismele legal constituite care reprezintă și apără interesele membrilor lor	377
2.2.5. Succesorii părții civile.....	381
2.2.6. Exerțarea acțiunii civile de către terțe persoane și de „terți plătitori”	383
2.2.7. Drepturile și obligațiile părții civile.....	385

Capitolul VII

Subiecții pasivi ai acțiunii civile.....	387
Secțiunea 1. Subiecți pasivi originari	387
1.1. Observații prealabile	387
1.2. Inculpatul.....	387
1.2.1. Observații cu caracter general	387
1.2.2. Drepturile și obligațiile inculpatului	390
1.3. Partea responsabilă civilmente.....	391
1.3.1. Noțiune, poziție procesuală și modalitățile în care persoana responsabilă civilmente intră în procesul penal	391
1.3.1.1. Noțiunea de parte responsabilă civilmente	391
1.3.1.2. Poziția procesuală.....	393
1.3.1.3. Modalitățile în care persoana responsabilă civilmente intră în procesul penal	396
1.3.1.3.1. Introducerea în cauză a părții responsabile civilmente	396
1.3.1.3.2. Persoanele care pot introduce în cauză partea responsabilă civilmente.....	396
1.3.1.3.3. Momentul de la care și până la care poate fi introdusă partea responsabilă civilmente în procesul penal.....	398

1.3.1.3.4. Intervenția părții responsabile civilmente în procesul penal	399
1.3.2. Drepturile și obligațiile părții responsabile civilmente	399
Secțiunea a 2-a. Subiecți pasivi prin deviere	401
2.1. Succesorii sub imperiul anterioarei reglementări.....	401
2.2. Succesorii sub imperiul reglementării în prezent în vigoare.....	403
TITLUL VIII	
REZOLVAREA ACȚIUNII CIVILE ÎN PROCESUL PENAL	405
Capitolul I	
Rezolvarea acțiunii civile în vechea reglementare procesual penală	405
Secțiunea 1. Rezolvarea acțiunii civile de către instanța penală	405
Secțiunea a 2-a. Nesoluționarea acțiunii civile în cursul urmăririi penale	407
Secțiunea a 3-a. Soluțiile instanței penale în latura civilă	407
3.1. Soluțiile de admitere a acțiunii civile.....	407
3.2. Soluțiile de respingere a acțiunii civile	409
3.3. Nesoluționarea acțiunii civile	410
Capitolul II	
Rezolvarea acțiunii civile în actualul Cod de procedură penală	412
Secțiunea 1. Observații prealabile.....	412
Secțiunea a 2-a. Soluțiile instanței penale în latura civilă	413
2.1. Soluțiile de admitere a acțiunii civile.....	413
2.2. Soluțiile de respingere a acțiunii civile	414
2.3. Nesoluționarea acțiunii civile	415
Secțiunea a 3-a. Rezolvarea acțiunii civile de către procuror	418
Bibliografie	423